

การปรับเปลี่ยนบริการกระตุ้นพัฒนาการเด็กพัฒนาการล่าช้าในสถานการณ์ covid-19 ของคลินิกกระตุ้นพัฒนาการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพศูนย์อนามัยที่ 5 ราชบุรี

ผู้นำเสนอ: นางสาวพรพิมล รักพงษ์ไทย
นางพัชรา เทพทิพย์
นางสาว พัชรี เปล่งประยงค์

บทนำ/ที่มาของปัญหา

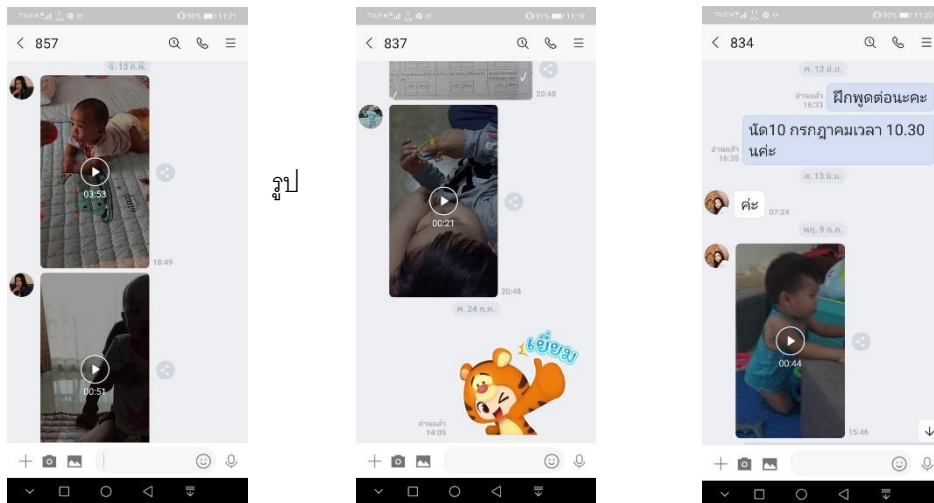
จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในประเทศไทยที่ขยายวงกว้างส่งผลให้สถานบริการสาธารณสุขทุกระดับ ต้องปฏิบัติตามมาตรการป้องกันความเสี่ยงจากเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพื่อเป็นการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อ และ ปฏิบัติตามมาตรฐาน ของนโยบายส่วนกลาง ทางคลินิกกระตุ้นพัฒนาการ ประสบปัญหา การบริการ ที่ต้อง เว้นระยะห่างในการบริการ ประกอบกับปัญหาด้านผู้ปกครอง ที่มีความวิตกกังวล ในการพาบุตรหลาน มากระตุ้นพัฒนาการตามนัดในด้านเสี่ยงต่อการสัมผัสโรค ทางคลินิกกระตุ้นพัฒนาการจึงได้มีการปรับ การ จัดบริการของคลินิกกระตุ้นพัฒนาการ ด้วยการ ใช้ Home Program ในการติดตามพัฒนาการเด็ก และ กระตุ้นส่งเสริมเด็กที่มีปัญหาด้านพัฒนาการล่าช้าและเด็กที่มีปัญหาด้านพฤติกรรม โดยเฉพาะในสถานการณ์เช่นนี้ ในแต่ละครอบครัว มีเวลาในการอยู่ร่วมกันมากขึ้น เป็นโอกาสดี ในการที่จะ ให้ครอบครัวมีส่วนร่วม และเห็นความสำคัญของการร่วมมือกิจกรรม ในด้านกระตุ้นส่งเสริมพัฒนาการลูกหลานเพื่อให้พัฒนาการสมวัย

วัตถุประสงค์ พัฒนาระบบการให้บริการที่ต่อเนื่อง/ความผูกพันของเด็กต่อผู้เลี้ยงดู

1. เพื่อติดตามเด็กพัฒนาการล่าช้ามารับบริการภายในระยะเวลาที่กำหนด 60-90 วัน
2. ให้บริการกระตุ้นพัฒนาการและแนะนำให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองผู้ดูแลและติดตามมารับบริการกระตุ้นพัฒนาการเพื่อประเมินความก้าวหน้าตามบริบทของพื้นที่และอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนดอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง
3. ติดตามดูแลต่อเนื่อง/การรับ-ส่งต่อ/การส่งต่อไปยังเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง
4. เปิด Visit บริการและการบันทึกข้อมูลในระบบจะส่งรายงานและประเมินผล ใน HDC แบบ Real Time
5. พัฒนาระบบการให้บริการที่ต่อเนื่อง/ความผูกพันของเด็กต่อผู้เลี้ยงดู

วิธีดำเนินงาน

โรงพยาบาลศูนย์อนามัยที่ 5 ราชบุรี คลินิกกระตุ้นพัฒนาการ จึงคิดรูปแบบปรับการให้บริการแบบ Home Program เพื่อให้คำแนะนำ/คำปรึกษาแก่พ่อ-แม่-ผู้ดูแล และ ติดตามความก้าวหน้าผ่านทาง Social Media และ Application ต่างๆโดยเฉพาะทาง Line เป็นหลัก

สรุป

ระยะเวลา : เดือน.....1 เมษายน 2563.ถึง.....30 มิถุนายน 2563

งบประมาณ ไม่มี

ขั้นตอนดำเนินงาน

1. ทำคู่มือ QR Code เปิด App LINE เตรียม การใช้งาน Application

คลินิกกระตุ้นพัฒนาการ

2. เตรียมขั้นตอน รูปแบบการให้บริการ และ ข้อตกลงของการให้บริการทาง Application LINE
3. ชี้แจง และให้คำแนะนำในการใช้บริการผ่านออนไลน์ในรูปแบบ VDO /Liveสด /บทความ การให้คำปรึกษาผ่าน LINE

ข้อความแรกรับ***** (ใน line)

เนื่องด้วยสถานการณ์โควิด คลินิกกระตุ้นพัฒนาการ ปิดให้บริการ แต่จะให้บริการแบบโปรแกรมสอนที่บ้าน

1. กรุณาค้นหา ID LINE ครูเจี๊ยบโดยค้นที่ ID 091 887 7011 ครูมัน ID pat6641
2. ทัก LINE มาด้วยการ แจ้งชื่อ-นามสกุล-อายุ-ชื่อเล่นของเด็ก และขอรูปถ่ายพ่อ แม่ ลูก 1 รูปค่ะ
อย่าลืม! ถึงวันนัดให้ส่งการบ้านมาด้วยนะคะในรูปแบบของคลิปวิดีโอและการตอบการบ้านที่ให้ไว้ ว่าผ่าน หรือ ไม่โดย
ครูจะถ่ายรูปการบ้านให้ก่อนเพื่อให้ครอบครัวฝึกเด็ก 1 เดือนและจะแจ้งวันนัดส่งการบ้านทางไลน์นะคะ ขอขอบคุณค่ะ
ป.ล. ถ้าทักมาแล้วครูเจี๊ยบหรือครูมันลืม กรุณาทักมาเป็นระยะๆ หรือโทรมาก็ได้ที่ 032-327824 ต่อ 2295 นะคะ.....
(อนาคตของลูกฝากไว้ในอ้อมกอดของครอบครัวนะคะ)*****
3. จัดทำรหัสประจำแต่ละครอบครัว เพื่อการค้นหาประวัติและการเข้าถึงที่สะดวกรวดเร็ว ลดความสับสน
4. เตรียมข้อมูลในการสอนด้วยโปรแกรมต่างๆ

-โปรแกรมกระตุ้นพัฒนาการตามวัยประกอบด้วย VDO สาสิต

(ใบเขียวมี กระตุ้นและส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก อายุตั้งแต่ 2 เดือน ถึงอายุ 4 ปี)

-โปรแกรม การปรับพฤติกรรม ของเด็กแต่ละวัยด้วย Application

- **ด้านพัฒนาการ** คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย DSPM/ คู่มือประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็กกลุ่มเสี่ยง DAIM และคู่มือประเมินเพื่อช่วยเหลือเด็กปฐมวัยที่มีปัญหาพัฒนาการ TEDA 4I แจกสำหรับประกอบการฝึกในเด็กแต่ละช่วงวัย

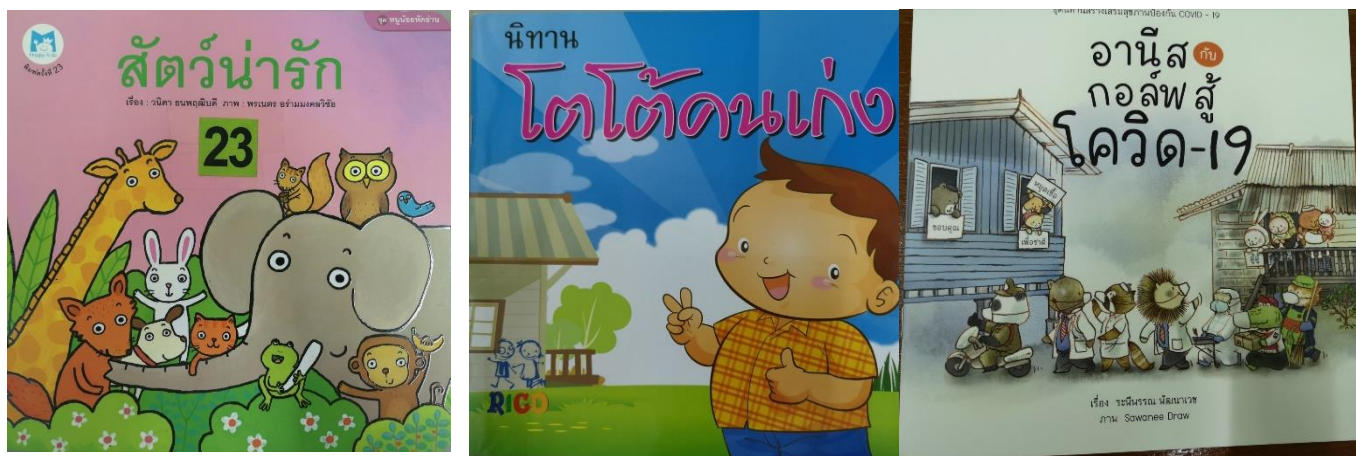

- VDO สื่อการสอนตามช่วงวัยด้วยกิจกรรมในบ้าน

-การใช้นิทานในการส่งเสริมพัฒนาการ

ปัญหาและอุปสรรค

ในเด็กบางรายเช่นเด็กที่มีปัญหาากล้ามเนื้ออ่อนแรง กลุ่มสมองพิการ กลุ่ม ออทิสติก หรือรายที่มีปัญหาซับซ้อนอาจต้องนัดมาดูบ้างแต่การนัดห่างขึ้นเนื่องจากการประเมินผ่าน Application อาจไม่มีประสิทธิภาพมากพอ

ผลสำเร็จของนวัตกรรม

1. พัฒนาระบบการให้บริการที่ต่อเนื่องและเป็นการบริการที่เข้าถึงสะดวก
2. ช่วยในการติดตามเด็กพัฒนาการล่าช้ามารับบริการได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด 60-90 วันโดยไม่มีขาดนัด (อัตราการขาดนัดเดือนเมษายน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.83/ เดือน พฤษภาคม 0 ราย และเดือนมิถุนายน 0 ราย)
3. เด็กได้รับการติดตามดูแลต่อเนื่อง/การรับ-ส่งต่อ/การส่งต่อไปยังเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง(ถ้าขาดการติดตามต่อเนื่องบาง รายอาจเกิดความพิการหรือล่าช้ามากจนเป็นอุปสรรคในการรักษา)
4. ระบบการส่งข้อมูลสามารถลง Visit บริการและการบันทึกข้อมูลในระบบโดยส่งรายงานและประเมินผล ใน HDC แบบ Real Time ในเด็กทุกรายที่มาใช้บริการ
5. ครอบครัวตระหนักถึงความสำคัญของการกระตุ้น ส่งเสริม พัฒนาการลูกโดยครอบครัวมากขึ้น (ร่วมรับผิดชอบกับ เจ้าหน้าที่ในการกระตุ้น ส่งเสริม และแก้ปัญหา)

ประโยชน์ที่ได้รับ

ช่วงโควิดเป็นช่วงที่เด็กและครอบครัวอยู่บ้านเมื่อได้รับการให้บริการแบบ Home Program (โดยครอบครัวจะเป็นผู้กระตุ้นและส่งเสริมพัฒนาการเองโดยผ่านการเล่น) เป็นวิธีการสร้างความผูกพันของเด็กต่อผู้เลี้ยงดูได้อย่างมี

ประสิทธิภาพ เนื่องจากแต่ละครอบครัวได้รับคำแนะนำ/คำปรึกษา/ ติดตามมารับบริการกระตุ้นพัฒนาการเพื่อประเมินความก้าวหน้าทุกเดือนและมีปัญหาสามารถติดต่อปรึกษาได้โดยตรงและรวดเร็วกับผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาการ

บทเรียนที่ได้รับ - แนวทางการขยายผลหรือพัฒนาต่อยอด

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการติดตามเด็กล่าช้ามารับบริการต่อเนื่อง พบว่าทุกพื้นที่ที่ให้บริการพบอุปสรรคสำคัญในเรื่องของการขาดนัดอาจรวมถึงการหยุดการมารับบริการ ซึ่งทำให้มีผลต่อพัฒนาการและความพิการซ้ำซ้อนของเด็ก การให้บริการแบบ Home Program อาจนำไปปรับเปลี่ยนเป็นการให้บริการได้ทุกหน่วยงาน ช่วยให้เข้าถึงบริการที่สะดวก รวดเร็ว และทุกพื้นที่ที่ เช่น รพสต. ศูนย์บริการสาธารณสุขต่างๆ รวมทั้งในครอบครัวของเด็กที่เดินทางลำบากหรือไม่สะดวกจะช่วยให้ได้รับประโยชน์มากกว่า ถ้าเด็กไม่มารับบริการตามนัดด้วยเหตุผลของการมีปัญหาในการเข้าถึงบริการ/การเดินทาง/ครอบครัวไม่มีเวลา เพื่อเป็นการบริการทางเลือกที่จะช่วยให้เด็กไทยมีพัฒนาการสมวัย พฤติกรรมดี มีวินัย ในการเป็นกำลังของประเทศไทยในอนาคต

การวัดและประเมินผล

1. สถิติ เดือนเมษายน 2563- มิถุนายน 2563

เดือน	ยอดประเมิน TEDA4I (จำนวน)	สมวัย จำนวน (ร้อยละ)	ส่งต่อ จำนวน (ร้อยละ)	ขาดนัด จำนวน (ร้อยละ)	อยู่ระหว่างการกระตุ้น จำนวน (ร้อยละ)
เมษายน	120	41(34.1)	4(3.3)	1 (0.83)	74(61.77)
พฤษภาคม	126	63(50)	5(3.96)	0	58(46.04)
มิถุนายน	141	47(33.33)	9(6.42)	0	85(60.25)

หมายเหตุ หน่วยจำนวน(คน)

2. ความพึงพอใจของผู้รับบริการ

จากการตอบแบบสอบถามแบบประเมินความพึงพอใจรูปแบบบริการกระตุ้นพัฒนาการเด็กพัฒนาการล่าช้าในสถานการณ์ COVID – 19 ของคลินิกกระตุ้นพัฒนาการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 5 พบว่าจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 102 คน มีความพึงพอใจโดยรวมต่อการบริการแบบ Home Program 89 คน คิดเป็นร้อยละ 90.78

เอกสารอ้างอิง

1. จุฑามาส วรชิตกัจจกร. พัฒนาการด้านอารมณ์และสังคม. Social and Emotional Developmental . ใน: ทิพวรรณ หรรษคุณาชัย,รวีวรรณ รุ่งไพรวลัย, สุรีย์ลักษณ์ สุจิตพงศ์, วีระศักดิ์ ชลไชยะ,บรรณานิการ. ตำรา พัฒนาการ และพฤติกรรมเด็ก เล่ม 3 การดูแลเด็กสุขภาพดี. บริษัท ปิยอนด์ เอ็นเตอร์ไพรส์ จำกัด ;2556.หน้า 53-65.
2. นพวรรณ ศรีวงศ์พานิช. การส่งเสริมพัฒนาการ,Developmental Promotion. ใน: ทิพวรรณ หรรษคุณาชัย,รวีวรรณ รุ่งไพรวลัย, สุรีย์ลักษณ์ สุจิตพงศ์, วีระศักดิ์ ชลไชยะ,บรรณานิการ. ตำรา พัฒนาการและพฤติกรรมเด็ก เล่ม 3 การดูแลเด็กสุขภาพดี. บริษัท ปิยอนด์ เอ็นเตอร์ไพรส์ จำกัด ;2556.หน้า 94-105.
3. สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.การกระตุ้นส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยที่มีปัญหา พัฒนาการ อายุ 8,10,12,15,18,21,24,30,36,42,48,54 เดือน
4. สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.คู่มือประเมินเพื่อช่วยเหลือเด็กปฐมวัยที่มีปัญหา พัฒนาการ (Thai Early Developmental Assessment for Intervention : TEDA4I).นพ.สมัย ศิริทองถาวร, พญ.อัมพร เบญจพลพิทักษ์, พญ.นพวรรณ ศรีวงศ์พานิช. บรรณานิการ.โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด;2562.
5. <https://www.youtube.com/channel/UCwcqzqJTIZ1fBj8PH6SAg/videos> (วิดีโอ TEDA 4I)
6. <https://www.youtube.com/watch?v=sfW2mKtf9BM&list=PLOk5UpV98jPBXnbMMkTB6-EP0ZVzhE2b8> (วิดีโอ dspm)
7. <https://www.youtube.com/watch?v=Qy-CF5NXHJI>
8. <https://www.youtube.com/watch?v=Uxubg0hcJXo>
9. <https://www.youtube.com/watch?v=okPqUW2imQU>
10. <https://www.youtube.com/watch?v=h1kEGf2zPpo>
11. <https://www.youtube.com/watch?v=JkzEs73J9I8>